

Sygn. akt IV U 421/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Grażyna Giżewska-Rozmus
Protokolant:	st. sekr. sądowy Joanna Racis

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2017 r. w O.

sprawy M. W. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o zwrot nienależnie pobranego zasiłku chorobowego

na skutek odwołania M. W. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 27 czerwca 2016 roku, nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i nie zobowiązuje odwołującego do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 7596,27 zł (siedem tysięcy pięćset dziewięćdziesiąt sześć 27/100).

IV U 421/16

UZASADNIENIE

Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 27.06.2016r. zobowiązano odwołującego M. W. (1) do zwrotu nienależnie pobranego:

-zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 7596,27 zł.

W odwołaniu od tejże decyzji ubezpieczony zaskarżył decyzję w całości i wniósł o jej uchylenie. W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 28.10.2015r. nie wykonywał zlecenia a jedynie został w tym dniu wystawiony na jego nazwisko rachunek w związku z wykonywaniem zlecenia w dniach wcześniejszych. Jeżeli chodzi o dni 07.01.2016, 11.01.2016r. i 03.02.2016r. to nie jest w stanie określić, czy w te dni rzeczywiście wykonywał umowę zlecenia. Wykonywał jednak faktycznie w trakcie zwolnienia i orzeczonej niezdolności do pracy czynności przewożenia materiału do badań wobec pilnej potrzeby placówki w dniach zbliżonych do wskazanych. Były to czynności polegające na jednorazowym w danym dniu przewożeniu materiału do badań z tej placówki do wskazanej jednostki badawczej.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS o. w O. wniósł o oddalenie odwołania. Wskazano, że zgodnie z prawomocną decyzją z dnia 01.05.2016r. odmówiono skarżącemu prawa do zasiłku chorobowego za okres od 28.10.2015r. do 30.11.2015r. , od 01.01.2016r. do 15.01.2016r. oraz od 01.02.2016r. do 29.02.2016r. Decyzja jest prawomocna.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie od 28.10.2015r. do 30.11.2015r. , od 01.01.2016r. do 15.01.2016r. oraz od 01.02.2016r. do 29.02.2016r. odwołujący korzystał ze zwolnienia lekarskiego. W tym czasie zatrudniony był w (...) SA.

(bezsporne)

Decyzją z dnia 10.05.2016r. odmówiono skarżącemu prawa do zasiłku chorobowego za okres od 28.10.2015r. do 30.11.2015r. , od 01.01.2016r. do 15.01.2016r. oraz od 01.02.2016r. do 29.02.2016r. Jak wskazano w uzasadnieniu, w trakcie korzystania ze zwolnień lekarskich świadczył pracę na rzecz (...) sp. z o.o. w K. na podstawie umowy zlecenia w dniach 28.10.2015r., 07.01.2016r., 11.01.2016r., 03.02.2016r. Odwołujący nie zaskarżył przedmiotowej decyzji.

(bezsporne, potwierdzone akta ZUS – decyzja k. 10-11)

W związku z zatrudnieniem w M., zwolnienia lekarskie odwołujący składał do pracodawcy, który wypłacał mu zasiłek chorobowy za sporny okres. Składając zwolnienia odwołujący nie wypełniał w pracy żadnych dokumentów związanych z ubieganiem się o zasiłek chorobowy. Nie został pouczony o sytuacjach wyłączających prawo do zasiłku chorobowego w okresie jego otrzymywania. Zasiłek był wypłacany bez wydawania odrębnej decyzji.

(dowód: przesłuchanie odwołującego k. 10v-11, pismo k. 16)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

ZUS wydając zaskarżoną decyzję oparł się na przepisie art. 84 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej : ustawy o sus). Zgodnie z art. 84 ust. 1 ww ustawy osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia (art. 84 ust.2).

Do okoliczności procedowanej sprawy zastosowanie ma dyspozycja art. 84 ust. 2 pkt. 2 ustawy o sus. Analizując treść wskazanego przepisu, należy wskazać, iż „obowiązek zwrotu nienależnych świadczeń realizuje się więc wówczas, gdy organ ubezpieczeń społecznych wydał prawidłową decyzję, pouczając ubezpieczonego o okolicznościach powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części; okoliczności te wystąpiły, o czym ubezpieczony organu nie powiadomił, a następnie wypłacane mu świadczenie pobrał (art. 84 ust. 2 pkt 1 SysUbSpołU); gdy decyzję wydano prawidłowo, ubezpieczony był pouczony i powiadomił ZUS o wystąpieniu okoliczności wpływających na jego prawo do świadczeń, a mimo to świadczenia były mu (omyłkowo) nadal wypłacane (art. 84 ust. 3 SysUbSpołU) oraz gdy decyzja przyznająca świadczenie lub sam jego wymiar były wynikiem błędu organu rentowego zawinionego przez rencistę (por. A. Kijowski, Obowiązek zwrotu nienależnych świadczeń, s. 1512). (...) Prawo ubezpieczeń społecznych ogranicza zakres obowiązku zwrotu

nienależnych świadczeń do przypadków pobrania ich nienależnie i w złej wierze (por. T. Zieliński, Stosowanie przepisów i pojęć prawa cywilnego, s. 35). Wyraźnie został wyeksponowany czynnik świadomości pobierania świadczenia nienależnego (wyr. SN z 17.5.2001 r., II UKN 338/00, OSNP 2003, Nr 3, poz. 71), przy czym o istnieniu jej przesądza (domniemanie ustawowe) dokonanie pouczenia o okolicznościach ustania prawa do świadczeń albo wstrzymania ich wypłaty, bądź wynika stąd, że osoba ta sama spowodowała wypłatę nienależnych świadczeń swoim zawinionym działaniem (por. S. Płażek, Z. Salamon, Zwrot nienależnie pobranych świadczeń, s. 51). Pouczenie stanowi warunek sine qua non obowiązku zwrotu nienależnych kwot (A. Kijowski, Zwrot nienależnych świadczeń, s. 1512; por. wyr. SN z 26.4.1980 r., II URN 51/80, OSNC 1980, Nr 10, poz. 202; wyr. SN z 11.1.2005 r., I UK 136/04, OSNP 2005, Nr 16, poz. 252; wyr. SN z 9.2.2005 r., III UK 181/04, OSNP 2005, Nr 17, poz. 275; wyr. SN z 16.1.2009 r., I UK 190/08, OSNP 2010, Nr 15–16, poz. 194; wyr. SN z 11.8.2010 r., II UK 79/10, Legalis).

Zadaniem pouczenia jest poinformowanie ubezpieczonego o okolicznościach mających wpływ na prawo do świadczeń w nadrzędnym celu zapobieżenia pobieraniu świadczeń nienależnych. Drugorzędnym, lecz także istotnym skutkiem dokonania pouczenia, jest usunięcie wątpliwości co do świadomości w tym względzie osoby pobierającej świadczenie oraz obalenie domniemania jej dobrej wiary (por. I. Jędrasik-Jankowska, Pojęcie nienależnego świadczenia, s. 9; też, Prawo do emerytury, Warszawa 1992, s. 173).” (System ubezpieczeń społecznych red. Gudowska, Strusińska-Żukowska 2014, wydawnictwo CH Beck, Legalis). Podobnie w Komentarzu do art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych K.Jankowskiej, I.Jędrasik- Jankowskiej z 01.06.2011r. (wyd. LEX), przy tożsamej konstrukcji jak w art. 84 ust. 2 pkt. 1 ustawy o sus, wskazano, iż „istotną cechą nienależnie pobranego świadczenia (...) jest świadomość (zła wiara) osoby pobierającej świadczenie co do nieprzysługiwania tego świadczenia w całości lub w części od początku albo w następstwie później zaszłych zdarzeń. O istnieniu tej świadomości przesądza dokonanie pouczenia ubezpieczonego o okolicznościach ustania lub zawieszenia prawa do świadczenia albo wstrzymania wypłaty świadczenia. Obowiązek pouczenia emeryta (rencisty) o tych okolicznościach spoczywa na organie, który dokonuje wypłaty danego świadczenia. Pouczenie powinno być indywidualnie przesłane każdej osobie pobierającej świadczenie. (...) W świetle obowiązujących przepisów nie wystarczy bowiem, że emeryt lub rencista mógł z własnej inicjatywy dowiedzieć się o zasadach zawieszalności prawa do świadczeń. (...) Brak pouczenia czyni świadczenie wypłacone bez podstawy prawnej niezwracalnym”.

Powyższe rozważania dają podstawy do konstatacji, iż, przy niekwestionowanym przez strony stanie faktycznym wynikającym zarówno z przesłuchania odwołującego, jak i zgromadzonych w sprawie dokumentów w tym z (...) sp. z o.o. w K., w okolicznościach niniejszej sprawy brak jest podstaw do uznania zasadności żądania od odwołującego zwrotu wypłaconego zasiłku chorobowego objętego zaskarżoną decyzją. M. W. na żadnym etapie składania zwolnień lekarskich i otrzymywania zasiłku nie został poinformowany o sytuacjach powodujących ustanie prawa do świadczenia albo wstrzymanie ich wypłaty. Jednocześnie, jak wywiedziono, prawidłowe pouczenie warunkuje uznaniem, że zostały spełnione przesłanki do żądania zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. Gdyż pojęcia „świadczeń nienależnie pobranych” nie należy utożsamiać z pojęciem „świadczeń nienależnych” gdyż każde świadczenie nienależnie pobrane jest świadczeniem nienależnym, natomiast nie każde świadczenie nienależne jest świadczeniem nienależnie pobranym (K.Kwapisz. Komentarz do art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. 02.11.2012r., Lex. online).

Uwzględniając poczynione rozważania oraz na podstawie art. 84 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych orzeczono jak w sentencji wyroku.

SSR Grażyna Giżewska- Rozmus